

# Teater De Kelk stelt

# programma '83-'84 voor

BRUGGE — Na meer dan veertig uitverkochte voorstellingen en op algemene aanvraag, heeft in Teater De Kelk, Langestraat 69 te Brugge, de derde herneming plaats van „Dagboek van een kamermeisje” naar Octave Mirbeau met Marleen Maes.

De data voor dit zwierig stuk,

waarin Marleen Maes schitterend speelt, zijn 5, 6, 7 en 9 oktober, telkens om 20 u. 30.

Ook kondigt De Kelk „De Amerikaanse pausin” van Esther Vilar aan, een Nederlandse creatie in bewerking van Rudy Geldhof, met Suzanne Juchtmans als pausin Johanna II, een teatergebeurtenis vol bijtend sarkasme maar die tot nadenken stemt. Regie van Jacky Tummers.

„One for the road” van Willy Russell staat ook op het programma; tijdens een gedenkwaardige avond wordt een heerlijke „zedenschets” met breed palet geborsteld, vol schaamte, nostalgie, humor. De vertaling is van Walter Ertvelt, decor van Leo Hubrecht en de regie van J. Tummers. Acteurs zijn Eddy Vereycken, Marleen Maes, Suzanne Juchtmans en Arthur Semay.

Men vervolgt dan met „Obsessie” van John Fowles, een niet-alledaags verhaal van een eenzame man die dreigt weg te kwijnen midden een bizarre verzameling vlinders. Zijn gekwelde fantasie brengt hem op het gedacht een knap meisje uit de begoede klasse te schaken. Een boeiend kijkstuk vol spanning, met Mieke Bouve en Ben Hemerikckx in een regie van J. Tummers.

„Adieu, sans rancune” van Paul Koeck, een schitterende apologie van een overbekend politiek leider, met macht en aanzien die verantwoording moet afleggen, staat eveneens op het programma van het seizoen 1983-'84. Het is een overtuigende vertolking van een man die zijn wapenhandel verdedigt, zijn smeergeld, het geknoei met gewestplannen en zijn relatie met „dames”...

Het sluitstuk wordt „Massage-salon” van Erich Bleich, vertolkt door de first-lady van het Vlaamse teater, Ann Petersen. Het is het verhaal van een ouder wordende vrouw die een massagesalon uitbaat, met kleurrijke onthullingen over haar vrij bewogen verleden.

En nog dit: op 11 oktober komt op uitnodiging van het Mase-reelfonds, Guido Lauwaert opnieuw naar De Kelk met „Reis

naar het einde van de nacht” van L.F. Celine. Het is het verhaal van een jonge man die in de vreselijke slagvelden terecht komt van de Eerste Wereldoorlog en als een held wordt beschouwd. Hij keert na veel avonturen terug naar Parijs waar hij een dokterspraktijk opent; het is een reis vol bedrog, kuiperijen, egoïsme en fanatisme. Wel is er slechts één voorstelling, zodat reservatie is aanbevolen.

Een abonnement voor vijf voorstellingen kost 700 fr.; voor CJP, plus-3 en studerenden, bedraagt dit 600 fr. Voor een gewone toegangkaart betaalt men 170 fr.; CPJ, Plus 3 en studerenden betalen 140 fr.

*Voor alle inlichtingen en reservaties kan men zich wenden tot De Kelk, Langestraat 69 in Brugge, tel. 050-33.28.77. (da)*



toegangsprijzen: 140 en 170 fr.  
speeldata: 21, 28, 30 okt.,  
3, 4, 6, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 24,  
25, 27 nov. om 20.30 u.  
reservatie: teater de kelk,  
langestr. 69, brugge  
050/33.28.77

# de amerikaanse pausin

teater  
de kelk

esther vilar  
nederlands rudy geldhof  
dekor leo hubrecht  
met suzanne juchtmans  
regie jacky tummers

# teater de kelk

## de amerikaanse pausin

in een bewerking van rudy geldhof, auteur van 'de vrije madam', een stuk dat furore maakte in het belfort, vanaf 21 okt. a.s.,

### de amerikaanse pausin

van esther vilar

**een spiksplinternieuw stuk, dat u door teater de kelk vóór enig ander teater in exclusiviteit voor vlaanderen kan worden voorgesteld. in de hoofdrol suzanne juchtmans.**

het jaar 2014. de rooms-katholieke kerk is compleet gedemocratiseerd. pausen worden door de gelovigen zelf verkozen, niet meer voor levenslang maar voor vier jaar. na een aantal gehuwde of uit de echt gescheiden priesters, homoseksuelen enz. is er nu voor het eerst een vrouw tot paus verkozen, een amerikaanse. de nieuwverkozene noemt zich johanna de tweede, aldus hulde brengend aan haar legendarische (?) voorgangerster uit de negende eeuw. op scène zien we hoe ze haar eerste televisietoespraak houdt. ze beschrijft het democratiseringsproces in de kerk en ze moet vaststellen hoe er ondanks de totale vrijheid waarvan de gelovigen nu kunnen genieten, toch massale uittrekkingen hebben plaatsgevonden. ze beseft dat ze aan het hoofd staat van een slecht werkende multinational, en zal, businessvrouw als ze is, proberen deze rooms-katholieke kerk opnieuw tot een preconciulaire bloei te brengen. Om dit doel te bereiken zal ze geen enkel middel schuwen: list, bedrog, dreigementen... aldus komt ze tot onthutsende uitspraken over de kerkgeschiedenis, het pausdom, christus, de gelovigen...

de toespraak van 'de amerikaanse



suzanne juchtmans: beroepsactrice, studeerde aan het conservatorium en de studio te antwerpen. debuteerde in arca, het zuidelijk toneel (ned.), de kns, bleef 13 jaar bij het ntg te gent, speelde bij arena, de korre, vertikaal, malper-tuis, brt, fakkelteater, nvt... suzanne juchtmans speelde onlangs in the beatles forever van r. van ransbeek en toert rond met de kinderkruijstocht van schwab en mama van louisette dussault.

medewerkers:  
pausin johanna II: suzanne juchtmans  
nederlands: rudy geldhof  
decorontwerp: leo hubrecht  
uitvoering decor: leo hubrecht,  
dominiek berten, marc de meyer  
techniek: dirk vanhee  
regie: jacky tummers  
productieleiding: johan cloetens

esther vilar: geboren in buenos aires in 1935. ze voerde een afwisselend leven, reisde door vele landen van amerika, afrika en europa, en was secretaresse, fabrieksarbeidster, verkoopster, tolk en vertegenwoordiger. na het einde van haar studies in de geneeskunde, kwam ze met een beurs naar duitsland en werkte er als doktersassistente in een ziekenhuis. ze schreef o.a. als reactie op 'de vrouw als eunuch' van germaine greer het bekende boek 'de gedresseerde man', waarmee ze heel wat ophef maakte. ze behartigt er de onderdrukking van de man door de vrouw in. ook in andere publikaties, das polygame geschlecht, en, das ende der dressur, zet ze dit thema verder door.

### uw steun

nog steeds kunt u ter bestrijding van de besnoeiingen van onze cultuurminister een steunabonnement nemen ten bedrage van 1.500 fr. u krijgt er toegang mee tot alle voorstellingen in eigen zaal, en als u er geen bezwaar tegen hebt verschijnt uw naam in onze publikaties. steunt teater de kelk, neem of hernieuw uw abonnement, en stort het bedrag op rek. 380-0136531-26 van teater de kelk, met vermelding van het (de) door u gekozen abonnement(en).  
dhr. j.-cl. ansaelens, knokke-heist  
dhr. o. dombrecht, brugge  
dhr. p. van den driessche, brugge  
dhr. j. van den bilcke, brugge  
dhr. f. van damme, brugge  
mevr. m. van welden, maarkedal

in een bewerking van rudy geldhof, auteur van 'de vrije madam', een stuk dat furore maakte in het belfort, vanaf 21 okt. a.s.,

## de amerikaanse pausin

van esther vilar

**een spiksplinternieuw stuk, dat u door teater de kelk vóór enig ander teater in exclusiviteit voor vlaanderen kan worden voorgesteld. in de hoofdrol suzanne juchtmans.**

het jaar 2014. de rooms-katholieke kerk is compleet gedemocratiseerd. pausen worden door de gelovigen zelf verkozen, niet meer voor levenslang maar voor vier jaar. na een aantal gehuwde of uit de echt gescheiden priesters, homoseksuelen enz. is er nu voor het eerst een vrouw tot paus verkozen, een amerikaanse. de nieuwverkozen noemt zich johanna de tweede, aldus hulde brengend aan haar legendarische (?) voorganger uit de negende eeuw. op scène zien we hoe ze haar eerste televisietoespraak houdt. ze beschrijft het demokratiseringsproces in de kerk en ze moet vaststellen hoe er ondanks de totale vrijheid waarvan de gelovigen nu kunnen genieten, toch massale uittrekkingen hebben plaatsgevonden. ze beseft dat ze aan het hoofd staat van een slecht werkende multinational, en zal, businessvrouw als ze is, proberen deze rooms-katholieke kerk opnieuw tot een preconciliaire bloei te brengen. Om dit doel te bereiken zal ze geen enkel middel schuwen: list, bedrog, dreigementen... aldus komt ze tot onthutsende uitspraken over de kerkgeschiedenis, het pausdom, christus, de gelovigen...

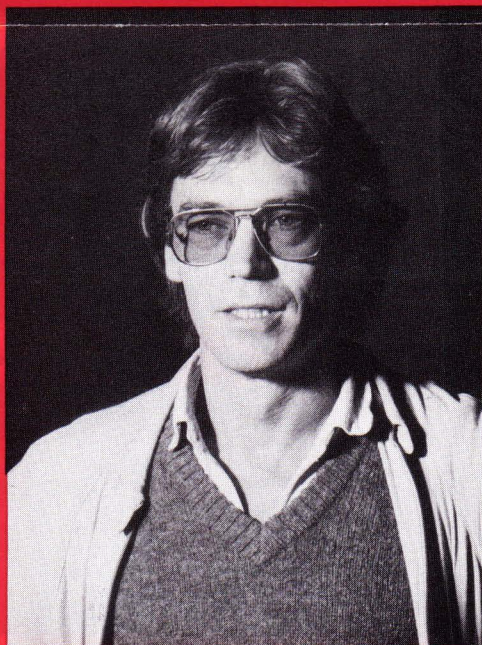
de toespraak van 'de amerikaanse pausin' wordt een teatergebeurtenis vol bijtend sarcasme, de lach is niet uit de lucht en toch stemt het betoog tot ernstig nadenken. dat daarbij op sommige gevoelige tenen zal getrapt worden, is iets dat gelukkig niet vermeden is door de auteur esther vilar en bewerker rudy geldhof.

de amerikaanse pausin staat op het reisprogramma van teater de kelk. alle organisatoren zijn dan ook ten zeerste welkom. het stuk kan overal worden gespeeld en dit tegen zeer gunstige voorwaarden.



**suzanne juchtmans:**  
beroepsactrice, studeerde aan het conservatorium en de studio te antwerpen.  
debuteerde in arca, het zuidelijk toneel (ned.), de kns, bleef 13 jaar bij het ntg te gent, speelde bij arena, de korre, vertikaal, malper-tuis, brt, fakkelteater, nvt...  
suzanne juchtmans speelde onlangs in the beatles forever van r. van ransbeek en toert rond met de kinderkruijstocht van schwab en mama van louisette dussault.

**medewerkers:**  
pausin johanna II: suzanne juchtmans  
nederlands: rudy geldhof  
decorontwerp: leo hubrecht  
uitvoering decor: leo hubrecht, dominiek berten, marc de meyer  
techniek: dirk vanhee  
regie: jacky tummers  
productieleiding: johan cloetens



## uw steun

nog steeds kunt u ter bestrijding van de besnoeiingen van onze cultuurminister een steunabonnement nemen ten bedrage van 1.500 fr. u krijgt er toegang mee tot alle voorstellingen in eigen zaal, en als u er geen bezwaar tegen hebt verschijnt uw naam in onze publikaties. steunt teater de kelk, neem of hernieuw uw abonnement, en stort het bedrag op rek. 380-0136531-26 van teater de kelk, met vermelding van het (de) door u gekozen abon-nement(en).

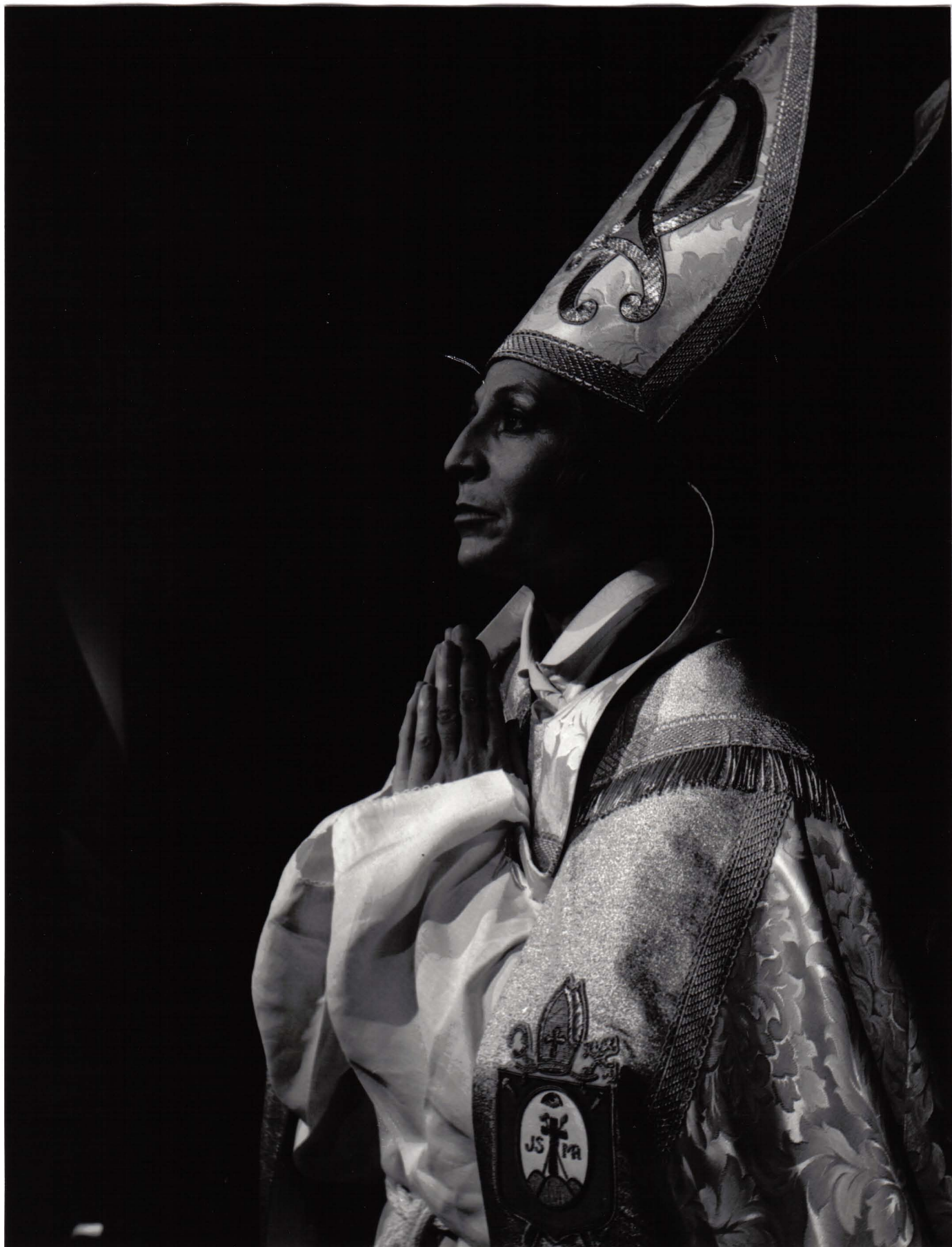
dhr. j.-cl. ansaelens, knokke-heist  
dhr. o. dombrecht, brugge  
dhr. p. van den driessche, brugge  
dhr. j. van den bilcke, brugge  
dhr. f. van damme, brugge  
mevr. m. van welden, maarkedal

## algemene informatie

**toegangsprijzen:**  
gewone toegangkaart: 170 fr.  
cjp, plus 3, stud.,  
groepen, ...: 140 fr. \*

**abonnementen:**  
700 fr. voor vijf voorstellingen  
600 fr. voor cjp, plus 3, stud., ...

**reservaties en alle inlichtingen:**  
teater de kelk, langestraat 69,  
8000 brugge, tel. 050/33.28.77

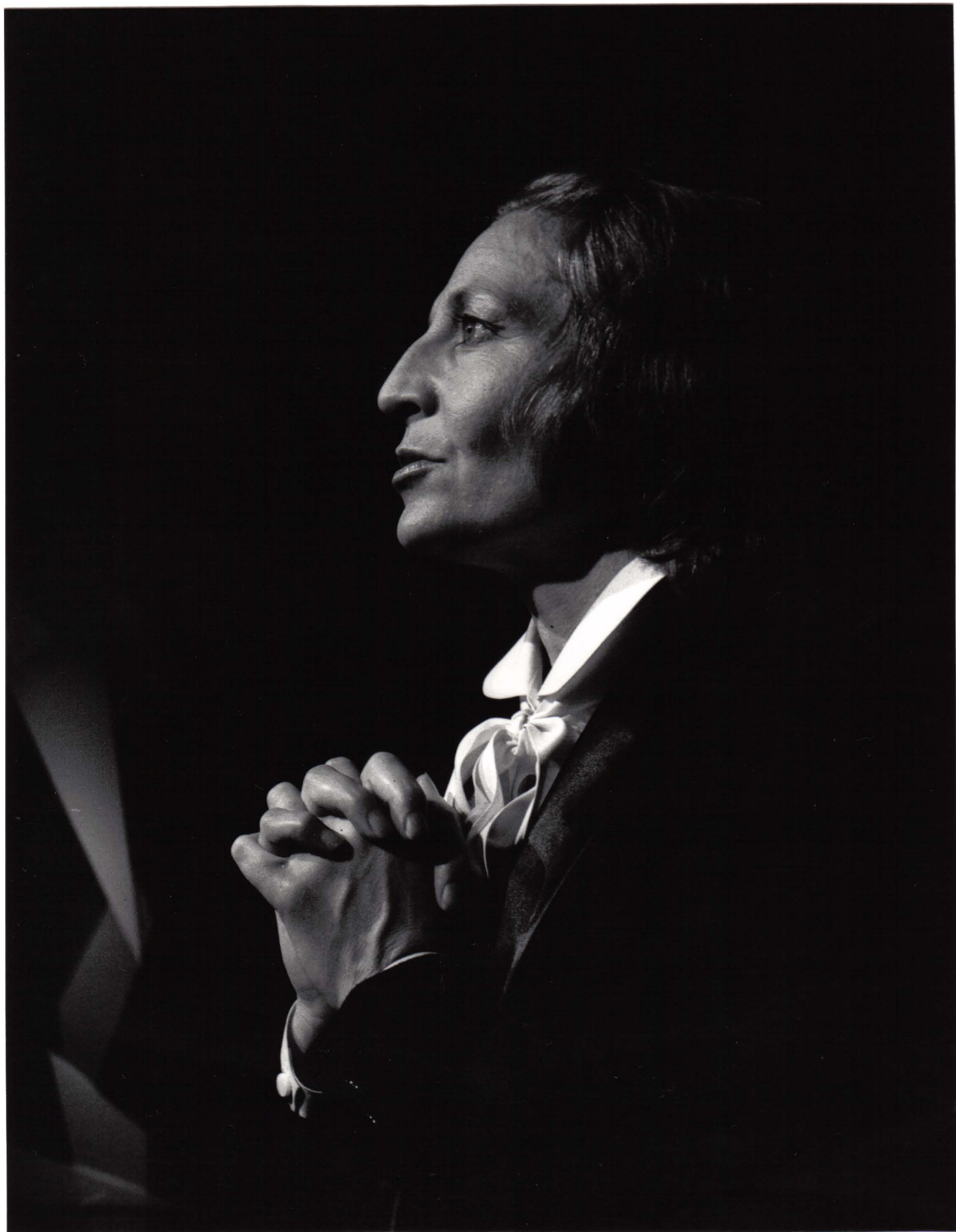














## *”De Amerikaanse Pausin” in Teater De Kelk*

Op vrijdag 21 okt. te 20u30 heeft in Teater De Kelk de eerste voorstelling plaats van het nieuwste stuk van Esther Vilar, „De Amerikaanse Pausin”. Het betreft hier een stuk dat in nederlandstalige creatie wordt voorgesteld.

Het jaar 2014. De rooms-katolieke kerk is compleet gedemocratiseerd. Pausen worden door de gelovigen zelf verkozen, niet meer voor levenslang maar voor vier jaar. Na een aantal gehuwde of uit de echt gescheiden priesters, is er nu voor het eerst een vrouw tot paus verkozen, een Amerikaanse. De nieuwverkozen noemt zich pausin Johanna de Tweede, aldus hulde brengend aan haar voorgangster uit de negende eeuw.

Op scène zien we hoe ze haar eerste televisietoespraak houdt. Ze beschrijft het demokratiseringsproces in de kerk en ze moet vaststellen hoe er ondanks de totale vrijheid waarvan de gelovigen nu kunnen genieten, toch massale uittre-

dingen hebben plaatsgevonden. Ze beseft dat ze aan het hoofd staat van een slecht werkende multinational, en zal, businessvrouw als ze is, proberen deze rooms-katolieke kerk opnieuw tot een preconciiaire bloei te brengen.

De toespraak van „De Amerikaanse Pausin” wordt een teatergebeurtenis vol bijtend sarkasme, de lach is niet uit de lucht en toch stemt het betoog tot ernstig nadenken. Dat daarbij tegen som-

mige gevoelige tenen zal getrapt worden, is iets dat niet vermeden is door de auteur E. Vilar en bewerker R. Geldhof. Het stuk wordt vertolkt door Suzanne Juchtmans. Het decor is van Leo Hubrecht, de regie van Jacky Tummers.

Het stuk wordt gespeeld op 21, 28, 30 okt., 3, 4, 6, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 24, 25 en 27 nov. telkens te 20u30. Reserveren kan in Teater De Kelk, Langestraat 69, Brugge. tel. 33.28.77.

## ”De Amerikaanse Pausin” met veel vragen in De Kelk

Lang na de vertoning van deze jongste creatie in Teater De Kelk, zullen toeschouwers zich blijven vragen stellen over die vreemde Pausin Johanna II die, geplaatst in het jaar 2014, onze wereld-beschouwing, onze pauzen, onze kerk en zelfs ons geloof (of ongeloof) onbarmhartig beoordeelt. Indien geen vragen opkomen dan zal het niet liggen aan de auteur Esther Vilar noch aan de actrice Suzanne Juchtmans, noch aan de bewerking en vertaling van Rudy Geldhof noch aan de regisseur Jacky Tummers. Wie De Kelk na de vertoning verlaat en daarop nog een pint drinkt met het gevoel dat hij ze wel verdiende na een avond waarvan hij meer verwacht had, wel, die heeft van het stuk niets begrepen, en dat zal men hem nota bene niet eens kunnen verwijten. Want de Amerikaanse pausin spreekt een taal die een niet gering minimum aan kulturele historische en zelfs religieuze belangstelling veronderstelt. Aan de andere kant biedt die produktie geen goed toneel.

Louter dramatisch gezien kan dit werk de toeschouwer niet in zijn greep houden. Alleen bij het slot waarin het persoonlijk konflikt van de pausin op ont-hutsende wijze naar voor komt, bereikt het werk een grote intensiteit. En dan nog, juist op dit punt zal de doorsnee toeschouwer het meest van al het hoofd meewarig schudden.

Het onderwerp dat in dit stuk behandeld wordt is ook uiterst vreemd geworden in de huidige konstellatie. Alleen een aanval in regel, letterlijk, het kraken van bouwvallige heilige huisjes, dat kan men nog verwachten. En dat verwacht men ook van „De Amerikaanse Pausin” temeer wanneer in brochures aangekondigd wordt dat de lach niet uit de lucht is alhoewel het betoog toch stemt tot ernstig nadenken.

Maar wie ernstig nadenkt kan met de pausin niet zoveel meer lachen. O ja, de situatie lijkt een beetje gek op het eerste gezicht althans. Wij zijn in het jaar 2014, dus dertig jaar ouder, de katolieke



Suzanne Juchtmans als de Amerikaanse pausin.

kerk heeft miljoenen gelovigen verloren ten voordele van allerlei sekten en van de Islam. En nochtans heeft diezelfde Kerk werkelijk alles gedaan om zich aan haar tijd te adapteren. Het Vatikaan en al zijn schatten werden verkocht en de opbrengst aan de armen uitgedeed (verontwaardiging van de armen; was de Kerk dan écht zó rijk?). Een laatste dogma werd uitgevaardigd: de paus is wél feilbaar. Korte metten werden gemaakt met de macht van de Curie. De pauskeuze gebeurt om de vier jaar bij algemeen stemrecht van alle gelovigen. Er zat al een neger op Petrus' stoel en zelfs een Hollander! Vrouwen werden priester gewijd en nu, in 2014, voor het eerst: habemus papessam. Een vrouw met alles eraan en erom – zegt ze zelf – neemt het hoofd van de Kerk en richt zich via de Televisie tot de wereld. Het stuk is niets anders dan haar inaugurale rede, met de nodige onderbrekingen voor reclamespots en, gedurende de pauze, de wederuitzending van een baseball match! De ironie van dit alles is al een heel programma.

Maar wat vertelt die pausin? Hier moet ik opletten niet veel te lang uit te wijden. Want haar speech blijkt heel vlug een enorm belangrijke tekst te zijn. Zij schetst eerst de geschiedenis van de Kerk, vooral van de jongste vijftig jaren, zij vertelt haar eigen leven heel kort en hoe zij verkozen werd. Zij richt zich tot vrouwen – en dit wordt een duidelijk feministisch betoog. En hier moeten wij even herinneren aan het feit dat Esther

Vilar (Buenos Aires 1935) reeds merkwuurwaardige boeken publiceerde over feministische onderwerpen. Zij spreekt dan speciaal voor de mannen maar het meest boeiende is wellicht haar toespraak tot de jongeren. Want hier wordt zij streng, zij verdedigt meer en meer de oude traditionele waarden en dit met een radikaalheid die haar veel sympathie moet kosten. Maar in die lijn gaat zij verder en verder. Indien het zo slecht met de Kerk is gesteld dan is het omdat de Kerk alles heeft weggegeven en prijsgegeven: leergezag, sakramenteel leven, liturgie (Latijn inbegrepen), zondebesef enz. En dat moet nu veranderen: zij zal niet aftreden na vier jaar, zij blijft voor het leven, haar opvolger zal opnieuw door de kardinalen verkozen worden enz., enz. Tot daar klinkt de boodschap in veler oren aanvaardbaar denk ik en zelfs dankbaar ondanks de inkleding die dikwijls kan ergeren. Maar daarmee is het stuk niet af want ook het geloof en de theologie komen aan bod. En ook hier is de kritiek zeer scherp vooral omdat deze intelligente vrouw die het blijkbaar zeer ernstig meent, beweert of liever belijdt dat zij ongelovig is. Ook terwijl zij geknield het onze vader bidt of met alle attributen van het pausdom bekleed, het credo (in het Latijn) zingt. Dit zijn twee onvoorstelbare maar plots dramatisch hypergeladen momenten. Ik wil hier niet verder gaan dan te verwijzen naar Pascal „Il faut... que l'on se mette à genoux, etc.” en naar heel de theologische richting die, begonnen met Barth, thans grote weerklank vindt in de werken van bv. een Tillich of een Robinson. Dan kan men het zogenaamd ongeloof van die Pausin perfect aanvaarden tot in haar credo toe! Het is een stuk alleen voor mensen die zich ooit over religie en kerk hebben bekommerd, voor de anderen wordt het zeker bij het slot een zinloze mop. Ik geloof niet dat de schrijfster dit laatste bedoelde en ik ben ervan overtuigd dat ook Suzanne Juchtmans heel intens de draagwijdte van haar tekst en de tragiek van haar personage heeft beleefd. Dit legt misschien haar zenuwachtigheid uit bij de première. Haar rol is enorm zwaar, zij weet het te domineren met een wonderbaar gezag dat de lach vlug doet afsterven. Met enkele scènes die men voor ondenkbaar zou houden in andere omstandigheden, weet zij het publiek muisstil te maken. Een grootse prestatie.

Het aandeel van de regie in dit alles blijft mij een beetje raadselachtig. Want de tekstlevering lijkt bijzonder groot terwijl een heleboel elementen dit begrip voortdurend dreigen in het gedrang te brengen. Wierook, gregoriaans, tv-spots. Natuurlijk is dit geweld. Het is alsof Jacky Tummers schrik had om in sentimentaliteit of bombast te vervallen. Achteraf gezien had hij het waarschijnlijk bij het goede eind maar hij speelde toch gevaarlijk spel. De lengte van deze bijdrage bewijst een groot entoesiasme. Maar mensen die het stuk ten gronde zullen afbreken, kan ik best begrijpen.

J.V.D.

# „Pausin” speelt slecht teater

BRUGGE – „De Amerikaanse Pausin” van Esther Vilar (bewerking Rudy Geldhof) is een naïeve teatertekst. Naïef, omdat hij de indruk wekt belangrijke dingen te willen verkondigen en zelfs op tere tenen te willen trappen, maar in feite zó plat valt, dat hij kant noch wal raakt. In Teater De Kelk speelt Suzanne Juchtmans, geregisseerd door Jacky Tummers, deze monoloog daarenboven erg onzeker, zodat ook op de scène weinig te rapen valt.



Suzanne Juchtmans als Johanna II: ongeloofwaardig. (a)

We zijn in het jaar 2014. Sinds zestien jaar wordt de paus op democratische wijze voor een ambtsperiode van vier jaar door de gelovigen zelf verkozen. De nieuwgekozen is voor het eerst een pausin, een Amerikaanse die zich Johanna de Tweede noemt. Haar inaugurale rede wordt als televisietoespraak uitgezonden, af en toe onderbroken door reclamespots en publicitaire attenties voor firma's die sponsorden.

Je raadt een dubbele bedoeling. Primo, deze pausin Johanna geniet ervan dat eindelijk eens een vrouw „aan de macht” is. Dit thema ligt helemaal in de lijn van Vilars bekende boek „De gedresseerde man”, waarin ze de onderdrukking van de man door de vrouw behandelt. Secundo, het zogezegde nieuwe beleid van de pausin, dat plots een terugkeer blijkt te zijn naar het preconcliaire tijdvak, is een uitholling van de waarde van het rooms-katolieke kerkelijke gezag. Maar tekst en stijl falen, omdat ze in hun onwaarschijnlijkheid slecht gericht zijn. Het stuk is te weinig subtiel om de ironie echt te voelen, te weinig scherp om als satire te bijten, te weinig plezierig om het als kabaretnummer te doen.

In het eerste deel is Johanna II vooral vrouw. In splitrok en bloeze, poseert ze om en rond haar kitschtroon. Waarom ze er voor tv eigenlijk een teaternummer van maakt, is de vraag. Of omgekeerd: een toneelmonoloog kan moeilijk tv-toespraak worden. Uitdagend, nonchalant en met woorden van spottende minachting maakt ze de balans op van de geschiedenis der kerkvorsten. Allemaal mannen (behalve de legendarische Johanna I), dus flauwe kul.

Het overzicht kulmineert in de algehele verloederding, waarin kerk, gelovigen en geloof terechtgekomen zijn. Al moet ze daarvoor een homoseksuele paus Oscarius I (naar Oscar Wilde) verzinnen, of het sym-

bool van een moderne dansende Kristusi.p.v. een gekruisigde. Hoe bescheidener en populairder de pausen geworden zijn hoe meer het aantal afvallingen blijkbaar toegenomen is.

Achtereenvolgens richt de pausin zich tot de vrouwen, de mannen en de jeugd. Met de eeuwenoude vrouwenhaat van de Kerk en het minderwaardigheidsbesef van de vrouw als hoekstenen, komt Vilar enkel tot wat inhoudloos feministisch geuleuter. Aangezien de mannen wel voor de vrijheid beweren te strijden, maar niet in staat zijn met de vrijheid te leven (nu elk kerkelijk gebod opgeheven is), doet Johanna een oproep om opnieuw te leren leven met God, „ook al bestaat hij niet”.

En van nu af aan wordt het blijkbaar ernst. Ze probeert de jeugd te winnen door van Jezus een menselijk idool te maken: een fantast en een bedrieger weliswaar, die echter een goddelijke vader verzon om de mens weer op het pad van liefde en vrede te brengen. En die zelfde draad wil zij nu als pausin opnemen: ze gelooft aan God noch aan hiernamaals, maar zal haar Kerk weer groot maken, door een stevige hand die alom zand in de ogen strooit. Met haar worden de oude gewaden, het oude Latijn en de oude ceremoniën opnieuw de schitterende schijn van een morele valsheid, een ont-luistering.

Johanna's openheid en vrijmoedigheid uit het begin, lijken voor Esther Vilar niet méér te zijn dan een gelegenheid om wat stoer te doen. Dat dit alles voor Johanna misschien enkel een middel is tot goedkoop sukses en – dramatisch gezien – een hele ironische structuur te schragen heeft, kan nauwelijks vermoed worden en wordt er in het licht van de „ernstige” wending geen zier waarschijnlijker door. Het stuk is even ongeloofwaardig als de pausin zelf.

FRED ST

Tot 27 november.

## Knap stuk over de corruptie van de kerk

Vorige vrijdag ging in de Kelk de wereldpremière door van het nieuwste stuk van Esther Vilar: «De Amerikaanse Pausin». Suzanne Juchtmans, die de rol van pausin Johanna II speelde, zette met haar vertolking zowel de regisseur als de Kelk voor schut. Deze ervaren beroepsactrice schitterde in haar gebrek aan beroepsernst. Niet alleen kende ze haar tekst niet volledig uit het hoofd en struikelde ze voortdurend over haar woorden van de zenuwen, ze vergat soms ook nog te «akteren».

Nochtans: het stuk verdient aanbeveling en we hopen dat Suzanne een ferm pak slaag op haar blote billen gekregen heeft van de Kelk-directie, opdat ze bij de nog volgende voorstellingen met wat meer ernst en overtuiging op het toneel zou verschijnen. «De Amerikaanse Pausin» is nl. een werk dat door z'n structuur doorzichtig is in de hypokriete en corrupte werking van de katholieke Kerk. We schrijven het jaar 2014. De rooms-katholieke kerk is sedert 16 jaar volledig gedemocrateerd, en men heeft voor het eerst een vrouwelijke paus verkozen. Op televisie wordt haar eerste speech vertoond, compleet met commercials. Gekleed in een zwart damespakje, jas met blinkende revers,

en een witte blouse eronder, beschrijft ze het democratiseringsproces, maar stelt ook vast dat hierdoor reeds miljoenen uittredingen hebben plaatsgevonden. Door het toestaan van abortussen, kerkelijke scheidingen, kerkelijke huwelijken van homo's, pastoors te laten trouwen, dames priester te laten worden, en de gelovigen de algehele vrijheid te schenken, blijven nog maar 22 miljoen katholieken over op de wereld, waarvan slechts een kwart praktiserend.

Ze spreekt de vrouwen toe, vraagt waarom het zolang moest duren vooraleer ze een vrouw als paus wilden, vertelt over Oscarus I, de homo-paus, over de vergiftiging van Paulus VI, over Johannes Paulus II die de media handig bespeelde om zieltjes te winnen, over de allereerste pausin die in de 9de eeuw, vermomd als man, aan de «kerkelijke» macht kwam. Het wordt de toeschouwers duidelijk gemaakt dat de mens God zélf uitgevonden heeft. «U hebt iemand nodig die u beveling geeft,» zegt de Amerikaanse pausin, «iemand die u het eeuwige leven schenkt als u bang bent voor de dood.»

Ze heeft het uiteraard ook over Jezus Christus, de man die God «uit liefde voor de mensen» heeft uitgevonden.

Op het einde van het stuk geeft ze toe dat ze noch in God, noch in de duivel, noch in hemel, noch in hel gelooft, maar dat ze alles in het werk zal stellen om de Katholieke Kerk er weer bovenop te helpen.

Om dit doel te bereiken zal ze diktatoriaal en machiavellistisch tewerk gaan. Geen enkel middel zal ze schuwen: bedrog, list, mafia-praktijken.

Eigenlijk gaat Esther Vilar nog niet ver genoeg in haar tekst. Er had verwezen kunnen worden naar de samenwerking van Pius XI (1922-1939) met Mussolini, naar de anti-kommunistische propagandamachine van Pius XII, de invloed van de CIA bij de pauskeuze. Over de huidige paus werden slechts een paar oppervlakkigheden gezegd.

Esther Vilar heeft haar werk gebaseerd op zeer betrouwbare historische gegevens, maar door het feit dat Suzanne Juchtmans haar rol dus slechts speelt, komt haar

toespraak vaak over als «hardnekkige encyclopedische tekst». Vilar's hypothese betreffende de toekomst van de Kerk, met het oog op een doorgedreven democratisering, lijkt ons logisch. De Kerk gaat achteruit, dus zal het Vatikaan toegevingen moeten doen. Dat die toegevingen niet het verwachte effect zullen hebben lijkt ons weinig voorspelbaar. Misschien heeft ze gelijk, misschien niet. Misschien gaat ze soms wel te ver. In haar hypothese rekent ze hier en daar wel buiten de macht van de geldschietters van het Vatikaan.

«De Amerikaanse Pausin» wordt nog gespeeld in de Kelk op 28, 30 okt., 3, 4, 6, 10, 11, 13, 17, 18, 20, 24, 25, 27 nov. om 20u.30.

Jon Misselijn

